

jejímž zásadním programem jest boj proti kapitalismu a nastolení vlády proletariátu, a když tím podněcovala přítomné k zášti proti republice, takže jednání její bylo způsobilým, vyvolati účinky, v zákoně uvedené, snížení vážnosti republiky neb ohrožení obecný mír v republice neb její mezinárodní vztahy. Aby tyto následky skutečně nastaly, nevyhledává se dle zákona, jenž hledě k jeho doslovu ».....tak, že to může snížit.....«, nečiní skutkovou podstatu odvislou od výsledku protizákonné činnosti pachatele, poněvadž sankci zákona nemá býti postižen teprve skutečně nastalý nebo zamýšlený výsledek hanobení, nýbrž nebezpečí, s hanobením spojené a záležející v možnosti snížení vážnosti republiky nebo možnosti ohrožení obecného míru nebo mezinárodních vztahů. Na přičitatelnosti činu neměnilo by proto ničeho, i kdyby správným bylo tvrzení stížnosti, že řeč obžalované nezanechala ohlasu, a nebylo v důsledku toho ani zapotřebí zjišťovati, zda řeči tou byla v očích posluchačstva vážnost republiky skutečně snížena.

**Čís. 1783.**

**Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, č. 50 sb. z. a n.).**

Pro skutkovou podstatu §u 15 čís. 3 zákona je lhostejno, že závadný výrok nebyl pronesen k osobám vojenským (vojenskou službou povinným). Nezáleží ani na tom, zda mělo jednání pachatelovo v zápětí nějaký výsledek (účinek) čili nic; stačí jeho objektivní způsobilost přivoditi nebezpečí s podněcováním spojené.

Pokud při odsouzení pro zločin §u 15 čís. 3 zákona veřejný zájem vyžaduje, aby trest byl vykonán (§ 35 zákona).

(Rozh. ze dne 7. listopadu 1924, Zm I 491/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Čes. Budějovicích ze dne 21. května 1924, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem dle §u 15 čís. 3 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n., a vyhověl v neveřejném zasedání odvolání státního zastupitelství a výrok nalézacího soudu, jímž povolen byl obžalovanému podmíněný odklad výkonu trestu se zkušební dobou dvou let, změnil potud, že se obžalovanému podmíněný odklad výkonu trestu nepovoluje, a že trest jest u něho vykonati, mimo jiné z těchto

**důvodů:**

Právnímu posouzení věci nalézacím soudem (čís. 9 a) §u 281 tr. ř.) nelze činiti důvodné výtky. Stížnost namítá neprávem, že v závadném výroku (»dass jeder Proletariar weiss, wie er sich im Falle einer Mobilisierung verhalten werde und dass dies besonders diejenigen wissen, welche militärische Uniformen tragen, dass alle wissen, wie sie sich während des Krieges verhielten, dass sie nicht immer das Ziel vorne suchten, sondern manchmal rückwärts«) není obsaženo podněcování k vojenskému zločinu a ku hromadnému páchání přečinu podle §u 48

(50) branného zákona, nýbrž nanejvýše konstatování fakta. Nezjišťujet nalézací soud, že se obžalovaný omezil na prosté konstatování nebo vytknutí skutečnosti, jak se komunisté chovali při předchozí mobilisaci, nedav při tom vůbec na jevo svoje stanovisko, svůj náhled neb souhlas, nýbrž že podněcoval, to jest že intelektuálně působil na vůli a cit účastníků schůze ve směru protizákonném, totiž v onom, aby za války od svých vojenských těles sběhli, pokud se týče by neuposlechli povolávacího rozkazu k nastoupení vojenské služby. Při těchto zjištěních setrvati je zmateční stížnost, dovolávajíc se hmotněprávního důvodu zmatečnosti čís. 9 a) Šu 281 tr. ř., povinná a jest na ní, by na podkladě tom nastoupila důkaz, že zákona nebylo použito správně po té stránce, že nešlo o podněcování k vojenskému zločinu sběhnutí (§ 183 voj. tr. zák.), po případě ku zmíněným přečinům dle branného zákona. O takový důkaz se však stížnost ani nepokouší a nedoličuje proto dovolávaný důvod v naznačeném směru po zákonu. To platí též o jejím ze zjištění rozsudkových nepřevzatém tvrzení, že heslem komunistické strany, jak se to ukázalo již při první mobilisaci Čsl. republiky v roce 1921, jest, že každý komunista má povolání uposlechnouti, a že tudíž výrok obžalovaného byl jen konstatováním skutečnosti, že každý příslušník strany má narukovati. Pro podřadění pod zákon nezáleží na tom, že schůze nesúčastnily se osoby vojenské a že není zjištěno, zda a kolik osob vojenskou službou povinných bylo na schůzi přítomno, a konečně, že v rozhodné době nehrozila ani mobilisace ani válka. Spatřujet zákon trestnou činnost již v podněcování, totiž v jednostranném jednání pachatele, bez ohledu na to, mělo-li působení jeho v zápětí nějaký výsledek neb účinek či nikoli, jen když bylo objektivně způsobilým, přivoditi nebezpečí, s podněcováním spojené, což stížnost nepopírá a vzhledem ku zjištěnému stavu věci ani důvodně popírati nemůže. Větší nebezpečnost podněcování ukazuje jen na větší míru trestnosti. V rozporu se zjištěními rozsudku je poukaz stížnosti, že se obžalovaný obíral výhradně s poměry říšsko-německými a nikoli tuzemskými a nelze proto k němu s hlediska důvodu zmatečnosti čís. 9 a) Šu 281 tr. ř. přihlížeti. Bezdůvodnou zmateční stížnost náleželo proto zavrhnouti.

Odvolání státního zastupitelství z výroku, jímž přiznán byl obžalovanému podmíněný odklad výkonu trestu, jest opodstatněno. Uváží-li se, že obžalovaný na veřejné schůzi u přítomnosti asi 350 osob výslovně schvaloval vojenský zločin, k němuž vybízel přítomné posluchače druhý obžalovaný a takto podněcoval shromážděné ku nešetření předpisů zákonných, ohrožuje při tom způsobem přímo nebezpečným základy státu, dlužno zajisté přisvědčiti odvolání, že již veřejný zájem vyžaduje, aby trest byl, třebaže obžalovaný byl dosud zachovalým, vykonán (§ 35 zák. na ochr. rep.). K tomu přistupuje další závažná okolnost, že obžalovaný dopustil se tohoto trestného činu hned po té, kdy jako předsedající zmíněné schůze, jak sám prohlásil, »byl nucen« na vyzvání vládního komisaře volati H-a pro jeho závadné výroky k pořádku, čímž dal na jevo, neuznáváje státní autority, odbojné své smýšlení, které nezaručuje, že povede v budoucnu řádný život i tehdy, nebude-li trest vykonán.